

На дѣсна само страна, по редъ отъ югъ къмъ сѣверъ, мерджѣха като въ мъгла отъ далечъ скалиститѣ брѣгове, задъ които се издига планинска Албания, и по-нагорѣ, къмъ сѣверъ, каменистото, високото, орловото, недостъпното прѣзъ послѣднитѣ столѣтия гнѣздо на свободата въ Старо-планинския полуостровъ, Черна-гора. Прѣзъ тия брѣгове и прѣзъ тия високи задъ тѣхъ канари мисълта прѣлиташе като на криле, сама отъ себе, до българскитѣ земи, моето размирено отечество, на което злощастията бѣха причина за сегашното ми нечакано странствование по вода и по суша.

Между тѣмъ параходътъ слѣдва безспирно да цѣпи пространната водна равнина по направление къмъ сѣверъ. Постепенно тази равнина прѣстава да е тѣй монотонна, тѣй еднообразна. Слѣдъ скалиститѣ крайбрѣжия подъ Черна-гора малко къмъ сѣверъ захваща, при цвѣтущата едно врѣме Рагузинска или Дубровнишка славянска република, една дълга и тѣсна крайбрѣжна ивица съ безбройни завои и прорѣзани глѣбини; покрай една отъ тия глѣбини се вижда отъ далечъ красивиятъ градецъ (Спалато, около който билъ се оттеглилъ едно врѣме за спокоенъ животъ, слѣдъ самоволното си отказване отъ прѣстола и отъ управлението на свѣта, римскиятъ императоръ Диоклитиянъ (245—313), не далеко, казватъ, отъ самото му мѣсторождение, едно просто тждѣва селце*). Тази дълга, тѣсна и тѣй разноформенна край-

*) Както е извѣстно отъ историята, Диоклитиянъ е родомъ отъ Далмация, синъ на родители — роби у единъ римски сенаторъ. Естествени дарби, подпомогнати отъ случая и отъ хитростъ, го възведоха постепенно до най-великитѣ военни и граждански санове, а най-послѣ и на императорския прѣстолъ, който наскоро той сподѣли съ единъ свой вѣренъ приятель, Максимиянъ. Слѣдъ двадесетгодишно императоруване, различно оцѣнявано отъ историята, той се отказа отъ прѣстола и отиде да прѣкара послѣднитѣ си десетъ години въ мѣстността, която се поменува горѣ въ текста. Когато по-послѣ стариятъ му другарь